ב (כח) או שאר דברים המשכרים (כט) אפיי בדבר פשוע כא אם

לא שהוא דבר (יד) ברור בפוסקים (ג) וזיל קרי בי רב הוא (ת"ה מ"ב

: "ו סימן מייט ועט"ק י"ט) ועיין בחוה"מ סימן וי

(ח) כי כל חכם שהגיע להוראה (ט) ואינו מורה

ועליו נאמר ועצומים כל הרוגיה:

הגה [ל] ענין הסמיכות שנהגו בזמן הזה כדי שידעו כל העם שהגיע

מת רבו ה"ל לסמיכות וכן בתלמיד חבר כדרך שנתבאר לעיל במקום שה"ל

לשות ה"ל סמיכות (ריב"ש סימן רע"א ודלא כנחלת אבות פרק שנו חכמים)

[לב] ד"ח דמי שחינו מוסתך למורינו ונותן גיטין וחליצות אין במעשיו

כלום ויש לחוש לגיטין וחלילות שנתן אם לא שידוע לכל שמומחה לרבים

הוא רק שמלד ענוה ושפלות אינו מבקש גדולות (מהר"ד כהן סימן כ'

ומהרי"ו סימן פ"ה וקכ"ב) ויש חולקים ומקילין (תשובת ריב"ש הנ"ל)

ובמקום עגון יש להקל אם כבר נתן גיטין וחליצות אבל לא בדרך אחר כי

מנהגן של ישראל חורה כן נ"ל ועוד נ"ל שמותר לחת מורינו לאחד שיקדר גיטין כב ואף על פי שמדין (שו) הקמיכה שבימים הראשונים לא הרי

שאין הכל רגילין לקרות בו:

בחייו נלג) כה ולא במותו נלהן כי ואפילו לקרות

הָרי זה מונע תורה ונותן מכשולות לפני רבים

להוראה ומה שמורה הוא ברשות רבו הסומכו [לא] ולכן אם כבר

באר חגוק

כג שם ימשם: כד כרב

כדחמר רכי ייחנו מסני

נענם גיחד וכו' סנהדרין דף

ע"ל: כה רמב"ם שם הי בר לשון הרמב"ם שם וכתב

מנ"ל דלריך לשנות שם האחרי

בפרק ו' מהלכות ממרים חיג

ברכי יוסה

(שם סעיף י"ד בהגה"ה) ענין הסמיכות וכו". עמ"ם

גלה דעתו שסבר כמהר"י כי

רב בענין הסמיכה שנחלק עם

שיסדר גימין ואע"פ שמדין

הספיכה וכו'. כלומר שהיה לריך שיהיה ראוי לכל אף שאין ממנים אותו אלא על דבר

פרטי כמ"ש בירושלמי פ"ק דחגיגה ופ"י דנדרים והביאו

הרמב"ם בפירוש המשנה פ"ד

לבכורות ובתבורו פ"ד דמנהד"

:ועיין כדרכי משה ובש"ך

(שם סעיף ט"ו בהגה"ה) מותר לומר מורי רבי פלוני.

דווקה שלה בפניו הבל בפניו

אין להזכיר שתו כלל רק רבי

ואישתמיטתיה דברי מרן בכ"מ פ"ה דתלמוד תורה שכתב על

ד' רש"י דפ' חלק שמשם מקור

אדוני משה כלאם עכ"ד והתם

בפניו הוה. ואחר זמן ראיתי

להרב פר"ח בלקוטים שהשיג

על הש"ך מדכתיב אדוני משה

ע"ם: לא שרי אלא כשאומר מורי

פ' אבל אסור לומר פ' מורי

הרב מופ' הדו' מהר"י רחאנים

בס' פרשת דרכים דף ל"ו וזכורני דספר אור יקרות

הנדפם מחדש הקשה על חילוק

זה ממ"ם בגיטין דף י"ד מי נמן לינאי אבא ע"ם וכן יש

לדקדק ממ"ש בפסחים דקי"ב

אני אומר ליוחאי אבא ומוסרד

למלכות במעילה אמר רבי

שמעון אנו היי יוחאי אבא וכן

יש כיונה בזה בדוכתי טובה:

גליון מהרש"א

ומקרא מסייעו

כן כתב הרב שפתי

כנודע:

בחושן משפט סימן

למר"ן הב"י בח"מ סי

הרלנ"ח

שם גם לחך תלמוד

יג (ג) וויד קרי בי רב הוא. כגון שרן לפרדע טהור דם אסור אבל שמוסיף בשכרותו כשרכב ג' מילין כדמוכה בש"ס שם וכ"כ הסמ"ג

מודים בו ע"כ לשון תרומת הדשן סי" מ"כ: טו (ד) אם הוא שם פלאי. ברמב"ם הלכות ת"ת והעתיקו הטור כתב בלשון זה אסור לתלמיד לקרוא לרבו בשמו והוא שיהיה השם פלאי שכל השומעו יודע שהוא פלוני ואפיי שלא בפניו ולא יזכיר שמו בפניו ואפי׳ לקרוא לאחרים ששמם כשם רבו אסור אלא ישנה את שמם אפי׳ לאחר מותו עכ"ל והקשה בכסף משנה מזה על מ"ש הרמב"ם הלכות ממרים העתיקו הטור והש"ע סימן ב"מ ולא יקראנו בשמו כו' דהתם משמע דדוקה להחרים מותר כשחין השם פלאי אבל לאביו אסור וגם לאחרים דמותר היינו דוקא שלא פניו אבל בפניו לא וכאן משמע 'אפי' לרבו מותר בפניו וכ"ש לאחרי עוד קשה דבשם פלאי משמע התם 'אפי' שלא בפניו אסור שהרי כתב זאם אין השם פלאי קורא לאחרים ולא בפניו הא אם הוא פלאי אפילו ולא בפניו אסור וכאן כתב ולא

דינא הכי מ"מ עכשיו אינו אלא נטילת רשות בעלמא ושרי: מו כי אסור לתלמיד לקרות לרכו בשמו לא לאחרים ששמם כשמו אסור (ד) אם הוא שם פלאי הגדה [לה] אבל שם שרגילין בו כג מותר (נוז) להזכיר שלא בפני רבו (ב"י בשם הרמב"ם) [לי] וכל זה דוקא כשאינו מזכיר רק שמו לבד כיר שמו בפניו עכ"ל הנה מה שכתב

מודים בו והנהו ודאי אין הלדוקים

כד אבל מותר לותר (י) ר׳ מורי פלוני (כן משמע מפירש"י פרק חלק): כאן משמע אפי׳ לרבו בפניו מותר באין השם פלאי אין זה מוכח כלל ים לומר דהא דנקט דבעינן דוקא פלאי הוא סמך למה שאחריו היינו אפילו שלא בפניו אבל בפניו לא בעינן פלאי ואסור בכל גווני. ם קושיא השניה דבשם פלאי משמע לעיל דאסור אפילו שלא בפניו פילו לאחרים וכאן כתב ולא חכיר שמו בפניו לא ידענא מאי קושיא 'למא הך ולא יזכיר כו' קאי אבפניו דאו אסור אפי' בלא פלאי ובפרישה ירץ קושיא השניה דהטור לא גרס בדברי הרמב"ם שם בסיפא קורא אחרים שלא בפניו דהא הטור לא זכרו שם ועל כן כתב דק"ל להרמב"ם ניל דאין אסור בשם אחרים אלא דוקא כשהוא פלאי וגם בפניו אבל זדם לריעותה דהיינו בפניו וחדה לטיבותה שהינו פלחי או היפכה להי ושלא בפניו שרי ולא אסור שלא בפניו בפלאי אלא לקרות לרבו יכ ואשתומם על המראה דלא הרגיש בעיקר הקושיא וגם על הכסף שנה יש לתמוה למה לא הקשה כן בקיצור דהכא משמע דאפילו וריאת רבו יש עכ"פ היתר אם אינו פלאי דהא על קריאת רבו כתב וא שיהא פלאי נמנא דבאין פלאי מותר עכ"פ שלא בפניו והתם וב דאסור לקרות לאביו בשמו לא בחייו ולא לאחר מותו והיינו שלא כיו חה מיירי באינו פלאי דהא לא מחלק אחר כך בשם פלאי אלא ריאת אחרים והוא דבר פשוט בעלמו בפשט ההלכה דחכם ורש משנה שם אביו ויאמר אבא מורי דודאי איסור גמור לקרות ביו או לרבו בשמו שלא בפניו אף באינו פלאי גם מו"ח ז"ל בא

רן מה שקשה אחדדי בקריאת אחרים לפי דרכו אבל בקריאת למא ולמה שראוי ראוי ד"מ ועיין בסוף תשובת מהר"ל ן' חביב תשובת מהר"י בי רב ותשובת ן' חביב כמה קונטרסי' בעניני הסמיכה: ס"א וסימן ע"ח וסימן ע"ח וסימן ע"ו: כג. מותר להזכיר כו'. כלו' לקרות בו אחרים וע"ל סימן ר"מ סעיף ב' ס"ק ג': כד. אבל מותר לומר כו'. נראה דוקא שלא

(ד' א' וכתובות יו"ד ב' ונזיר ל"ח א') וכריתות י"ג ב': [כח] או ש"ד כו'. כמש"ש : פשוט ממימרא דרב בכתובות יו"ד ב' אכל תמרים אל יורה ועתוס' שם ובכריתות שם. זר דמכח קושית התוס' הכריח הרמכ"ם לפסוק כר"י אף דקי"ל כר״א): [כט] אפי אם לא כו'. (כמש"ש) כמאן כו' ושאני הכא דזיל כו': יד [ל] ענין הסמיכות כו' אמיכה לדין דיני קנסות דוקא בא"י כמ"ש בפ"ק דסנהדרין (י"ד א') וש"מ ועכשיו בא"י לא כמ"ש תוס' ורא"ש דבעינן סמוך מפי סמוך וכמש"ש ("יג כ') ברם זכור ובא"י לא כמ"ש תוס' ורא"ש הבעינן סמוך מפי סמוך וכמש"ש וגם לפטור אם טעה דוקא מריש גלותא או מנשיא ואין לנו כ"ו אלא הוא כמש"ש ב") תלמיד אל יורה כו' וו"ש מורינו: [לא] ולכן כו'. כמ"ש בס"ד: [לב] וי"א

באר הימב

ברים סי"ג קודם תלמיד שלא הגיע וכו' כי שם מקומה : יג (יד) ברור . והש"ך דמדברי הרמב"ם נראה מבואר דאפי הוא דבר ברור בפוסקים כל שאינו בש במקרא שהצדוקים מודים בו אסור להורות וכ"כ הב"ח ותמיהני על הרב

שאר הוראה אפילו נותן טעם לפגם ובעל בששים אף ע"ג דמותר לאוין ס' אבל רכוב לא ולפ"ו ל"ל הא דכתב הב"ח ואין חילוק ארביעית להורות בהם בפני רבו שתויי יין אסורים בהם דהא לאו זיל קרי בי קאי ומכל מקום צ"ע אמאי שבק מסקנת הש"ס: כתב הרשב"א רב הוא וכ"כ הרמב"ם דאסור להורות בשכרות אלא בדבר שהלדוקים בתשובה סימן רמ"ז בי"ט או בסעודה גדולה כגון מילה ונשואין

ופורים וכיולה בזה במקומות ששותין הרבה אסור להורות כל היום עד למחר ואם נתן דעתו כבר על פסק הדבר מותר להורות בין לאיסור בין להיתר אפילו לאחר סעודה גדולה כמו בי"ט ע"כ וב"י בח"מ סימן ז' כתב על זה ואינו נראה לי שאקור להורות כל היום אלא כשירגיש שסר יינו מעליו מותר עכ"ל ותמיהני שהרי הרשב"א הביא שם ראיה לדבריו ממאי דאמרינן בבילה דרב לא אוקי אמורא מי"ט לחבירו וכ"כ הר"ף בהגחת סמ"ק סימן קל"ג כהרשב"ח וכ"כ הב"ח ככל דברי הרשב"ה ונרחה דהם לה מיירי אלה בסתמא אבל אם ברור לו שסר יינו מעליו מותר: כתב הרמב"ם שם מותר לשיכור ללמוד תורה ואפילו הלכות ומדרשות והוא שלא יורה ואם היה חכם וקבוע להוראה לא ילמד שלמודו הוראה היא וכ"כ הב"ח והוא

מהש"ם דכריתות וכדאיתא בכסף

משנה שם: כ. או שאר דברים

המשכרים כו'. אפילו אכל תמרים

או שתה חלב ונשתבשה דעתו מעט אל יורה. רמצ"ס שס: כא. אם לא שהוא דבר ברור בפוסקים כו". ומדברי הרמב"ם ות"ה דלעיל נראה מבואר דאפילו הוא דבר ברור בפוסקים כל שאינו מפורש במקרא שהלדוקים מודים בו אסור להורות וכ"כ הב"ח ותמיהני על הרב שמתיר בדבר ברור בפוסקים אע"פ שנמשך אחר דברי מהרי"ק שמביא בד"מ מכל מקום הוא יחיד נגד הרמב"ם ות"ה וגם הוא מיקל וגם המעיין בדברי מהרי"ק יראה שלא כתב שם כן לקושטא דמלתא אלא כתב כי הייתי סבור דלענין מה שאמרו שתוי אל יורה הוא שחולק הסמ"ק מלור"ך אמנם אין עתה סמ"ק מצור"ך בידי כו' וכן משמע בכריתות (דף י"ג ע"ב) דאפילו לר' יוסי בר' יהודא דוקא ללמוד ש"ס שרי אבל להורות אפילו בדבר ברור כל שאינו מפורש במקרא אסור ע"ש ברש"י ואפשר דמ"ש הרב דבר ברור בפוסקים ט"ס הוא ול"ל בפסוקים: כתב הב"ח ומי שמילר ואין דעתו מיושבת עליו אל יורה בשעה שהוא מילר דכתיב בצר אל יורה וכ"כ התוספות על פי הירושלמי ומדת חסידות לכל בעל הוראה שיהא נזהר מלחורות בכל הני דפרק הדר כגון ביומא דרתח או בא מן הדרך ברגלו או ביתא דאית ביה שכרא או הרסנא אבל אין שם איסור אפילו לכתחלה עד כאן: יד כב. ואף עד פי שמדין הסמיכה שבימים הראשונים. כתב הרמב"ס פרק ד' מהלכות סנהדרין והוא שיהיה ראוי לכל הדברים כילד חכם מופלא שראוי להורות לכל התורה כולה יש לב"ד לסמוך אותו וליתן לו רשות לדון ולא להורות באיסור והיתר או יתן לו רשות באיסור והיתר ולא לדון דיני ממונות כו' סמיכה שבזמן הזה אינו אלא נטילת רשות

(סעיף י"ד נסג"ס) ענין הסמיכות שנהגו בזמן הזה. עיין תשוב׳ דבר שמואל לר"ש אבוהב ז"ל סימן ט"ז ועיין סנהדרין ה' ב' אי גמיר רשותא כו' ל"ל למשקל כו' באותה שעה גזרו כו' אא"כ נטל רשר׳ מרבו (וכי יהיב לי׳ רבו רשותא מידק דייק שיהא לשונו פתוח ולא יטעו השומעים את דבריו, רש"י) ושם י"ד א' כל מן דין סמוכו לנא לא תסמכו לנא לא מסרמיטין ולא מסרמיסין: (ש"ע סעיף ט"ו) אסור לתלמיד לקרות לרבו בשמו. עיין בת' אהל יעקב לר"י ששפורט בתלמידי׳ המתייהרי׳

יד אברהם

(סי׳ רמ״ב סעיף ט״ו בהג״ה) אבל מותר לומר רבי מורי פלוגי. נראה לאף ר' פלוני שרי והכי מוכח בברכות (דף ס"ב) ועוד נראה דה"ה באב שרי וכזה ה"ש הה דברכות (דף ה' ומ"ח) דאמר ר' אבא ברי׳ דרחב"ה הכי המר רחב"ה אמר ר"י והקשה בס' תר"ע דאיך קרא ר' אבא לאביו בשמו ובגליון רלה להגיה (בדף ה׳) הכי אמר אבא. ולפ"ז לריך להגיה גם בדף מ"ח ולפמ"ש ה"ם וה"ל להגיה בשום מקום: רמי כו'. ע"ש במהרי"ו שכתב שמא אינו בקי: טו [לג] ולא במותו. שאביי כשאומר בשם רבה אפי׳ כשהיה אצל רב יוסף ואה״כ אמר כדמר מר לא אמר הכי וכן רב מרדכי לרב אשי שרבם מובהקם היו וע' בגטין נ"ט א' וש"מ וז"ש בסוף שבת וש"מ אמרית קדם ר' ומנו כו' הגמ' מפרש מנו וכן באביו כמ"ש בקדושין (ל"א ב') חכם משנה כי הא כו' : 'וכ מותו היה שישב מר בר ר"א בראש ושם במותו כיצד כו' אלא כך אמר א"מ כו' : ע"ש (בס"ק ה"מ כסי ר"מ (בס"ק ה"מ רבה אביי וכמ"ש בסי ר"מ (בס"ק ה") ע"ש [לה] אבל כו'. כמ"ש (כתובות ק"ג ב') ברבי שאמר שמעון בני בשם אביו ורבו וכיוצא וריק אבל לרבו לעולם אסור כמו כל הנך ששמם לא היו פלאי: [לו] וכ"ו כ"ר. רש"י שם הרבה אבל לרבו לעולם אסור כמו כל הנך ששמם לא היו פלאי: [לו] וכ"ו כו". רש"י שם וכמ"ש בספרי פ' דברים והביאו רש"י ג"כ שם ותענו אותי הל"ל משה רבינו כו' וכן

פתחי תשובה

יד (ה) כל חכם כר. עיין במהרש"א כחיא ס"ג דסוטה שכתב וכדורות הללו אותם שמורם הלכה מתוך הש"ע והרי הם אין יודעים טעם הענין של כל דבר אם לא ידקדקו תחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שימוש ח"א טעות נשל בהוראתן והרי הן בכלל מבלי עולם ולכן יש לגעור